

274

Εἶμαι ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἀγαποῦν νὰ ζοῦν στὴν
ἀτμόσφαιρα τοῦ μέλλοντος, ὅπου μιὰ ὑπόσχε-
ση μετατροπῆς ἢ ἀνακαινισμοῦ τῆς ζωῆς
εἶναι πάντοτε δρατὴ.

275

Γύρω ἀπὸ τὸν ἄξονα τοῦ ἀνθρώπινου νοῦ στρέ-
φεται, ἀλλάζοντας τὴ θέση τῶν πεζῶν ἄστρων
καὶ τῶν λυρικῶν ἀστερισμῶν, ὁ βαθὺς
μεταφυσικὸς οὐρανός.

276

Κάθε στιγμή, ένα άπειρος μικρό κλάσμα στιγ-
μῆς μᾶς χωρίζει ἀπὸ τὴ ζωή. Κάθε στιγμή,
ένα άπειρος μικρό κλάσμα στιγμῆς μᾶς
χωρίζει ἀπὸ τὸ θάνατο.

277

Ἡ παρουσία τῆς ζωῆς διαφωτίζει τὴν καρδιά
κι ἐπισκοτίζει τὸ νοῦ. Ἡ παρουσία τοῦ θανά-
του διαφωτίζει τὸ νοῦ κι ἐπισκοτί-
ζει τὴν καρδιά.

Δὲν πρέπει νὰ μᾶς φοβίζει ὁ θάνατος. Ἄς ἔχουμε γιὰ τὴν ἀτομικὴ μας ζωὴ τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν λουλουδιῶν ποὺ ἀνοίγουν τὴν ἀνοιξή. Ἡ ἐμπιστοσύνη τούτη ἐπιτρέπει τῇ θερμῇ περὶ-πτυξῇ τῆς ζωῆς, ποὺ φουντώνει καὶ λαμπαδιάζει καὶ καίγεται μέσα στὰ ἀτομικά μας ὄρια. Ὅλες οἱ ἐμπυρχες ὑπάρξεις ρίχνονται στὸ ρεῦμα τοῦ ζῆν καὶ ἀφίνονται μ' ἐμπιστοσύνη στὴν ὁρμὴ του. Μονάχα ὁ ἄνθρωπος ἀνησυχεῖ γιὰ τὴ μεταθανάτια τύχη του, μονάχα αὐτὸς δημιουργεῖ τὸν ἐφιάλτη τοῦ θανάτου. Ὁ θάνατος ὅμως εἶναι γλυκὸς καὶ γαλήνιος γιὰ ὅποιον ἔκλεισε ὄλο τὸν κύκλο τὸν ἀνοιχτὸ στὴ δράση του. Ἄς μὴ διστάζουμε λοιπὸν νὰ τὸν προσμένουμε μὲ θάρρος ἢ μ' εὐδαιμονία ἢ μὲ περιφρόνηση. Γιατὶ — ὅπως τὸ εἶπε ὁ ποιητῆς — «τώρα ποὺ βλέπω τὸ θάνατο μὲ θάρρος, ἐγὼ κρατῶ τὴν ἀγκυρα τῆς σωτηρίας».

279

Ἡ μελέτη τοῦ θανάτου κάνει πιὸ γλυκεῖα καὶ
πιὸ αἶθρια τὴ ζωὴ ἀπὸ ὅσο εἶναι ἢ πιὸ γαλανὴ
καὶ πιὸ γαλήνια ἀνοιξιάτικη μέρα. Εἶναι μιὰ
δωρεὰ πρὸς τὸν ἀπλοῖκό ἄνθρωπο ἢ μελέτη
τοῦ θανάτου, πού καμμιά θρησκεία δὲν μπο-
ρεῖ νὰ τὴν προσφέρει καὶ καμμιά ἐλπί-
δα νὰ τὴν ἀναπληρώσει.

280

Ἡ Ζωὴ δημιούργησε τὸ Θεὸ καὶ ὁ Θεὸς δη-
μιούργησε τὸ θάνατο.

281

Ὁ θάνατος ἐπιμηκύνει τὶς λυρικές ἀποστάσεις
καὶ συντομεύει τὶς ἠθικές ἀποστάσεις.

282

Σὲ κάθε καλλιτεχνική πράξη ὑπάρχει μίμηση
τῆς ζωῆς. Σὲ κάθε ἠθική πράξη ὑπάρχει
μίμηση τοῦ θανάτου.

283

Κάθε ἀναγωγή στὴν περιοχή τοῦ ὑπερβατικοῦ
συννοδεύεται ἀπὸ τὸ αἶσθημα πὼς κάτι τὸ ἅγιο
καὶ τὸ θεῖο βεβηλώνουμε μὲ τὰ πάντοτε
ἀκάθαρτα χέρια τοῦ νοῦ.

284

Ἡ ἐλευθερία δὲν εἶναι ὅ,τι νομίζουμε συνή-
θως. Εἶναι μιὰ ὑποθετική ἀνταπόδοση τῆς ἀν-
θρώπινης ψυχῆς πρὸς τὴν πραγματική — τὴ
μόνη πραγματική — «δεσπύουσα» τοῦ κόσμου
τούτου : τὴν ἀναγκαιότητα.

285

Ὁ ἄνθρωπος θέλει νὰ βλέπει τὴ Ζωὴ μὲ κλειστά τὰ μάτια καὶ τὸ Θεὸ μ' ἀνοιχτὰ τὰ μάτια. Κι ὅμως, ὅταν ἀνοίγεις τὰ μάτια βλέπεις τὴ Ζωὴ κι ὅταν τὰ κλείνεις βλέπεις τὸ Θεό. Γιατὶ ἡ Ζωὴ εἶναι τὸ αἰώνιο, τὸ ἀνέσπερο φῶς καὶ ὁ Θεὸς εἶναι ὁ αἰώνιος, ὁ ἀξημέρωτος ἴσκιος.

286

Τὰ θρησκευτικὰ δόγματα ὑπονομεύουν τὴ φιλοπάτριδη βούληση τῆς ζωῆς μὲ τὴ φιλαπόδημη βούληση τοῦ θανάτου. Ἀρνησιθρησκεία.

287

Ἡ ζωὴ ἀρχίζει μὲ τὸν πόθο, διαρκεῖ μὲ τὸν ἀγώνα, ἀπλώνεται μὲ τὴ «βούληση τῆς δύναμης», ὑψώνεται μὲ τὸ «βούληση τῆς εὐθανασίας», χαμηλώνει μὲ τὴ «βούληση τῆς ἀθανασίας» καὶ θρυματίζεται ὅταν εἰσχωρεῖ στὴν περιοχὴ τοῦ Θεοῦ.

288

Τὰ πιὸ σκοτεινὰ καὶ τὰ πιὸ εὐαίσθητα πράγ-
ματα — ὁ θάνατος καὶ ὁ Θεός, τὸ ἁμάρτημα
καὶ ἡ συγγνώμη, ἡ νοσταλγία καὶ ἡ ἐλπίδα, ἡ
ἡ σιωπή καὶ ἡ ἀρετή, τὰ δάκρυα καὶ τὸ χα-
μόγελο, — ὑπάρχουν γιὰ νὰ μᾶς περιορίζουν
καὶ νὰ μᾶς ὀρίζουν, ὑπάρχουν γιὰ νὰ μᾶς ὑπο-
χρεώνουν ν' ἀναλαμβάνουμε τὸ μεγάλο ἀγώνα,
δρο sine que non τῆς ζωῆς. Τῆς Ζωῆς! —

289

Ἐὐ ἀγώνας γιὰ τὴ διάσωση τῆς ζωῆς ἀπὸ τὶς
παγίδες ποὺ τῆς στήνουν κάθε στιγμή ἡ Φύ-
ση, ὁ Θεός καὶ ὁ θάνατος, εἶναι ἡ μεγάλη
ὑπόθεση τοῦ ἀνθρώπου — καὶ
τὸ μεγάλο του χρέος.

Ὁ ἀγώνας γιὰ τὴν διάχυση τῆς ἀτομικῆς ζωῆς
 στὴ ζοφερὴ περιοχὴ τοῦ θανάτου εἶναι τὸ με-
 γάλον θέμα τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ θέμα ποὺ τὸν
 ὀδηγεῖ ἐπέκεινα τῆς τραγωδίας καὶ τῆς κω-
 μωδίας, ἐπέκεινα τοῦ ἀνθρώπινου καὶ τοῦ
 θείου, ἐπέκεινα τοῦ ἐπίγειου καὶ ἐ τοῦ πουρά-
 νιου ἢ τοῦ ὑπερουράνιου. Τὸ θέμα ποὺ ἐξατο-
 μικεύει τὸ ἄλυτον πάντα πρόβλημα τῆς
 ἐνσυνείδητης ἀνθρώπινης ζωῆς.

291

Ἐπάρχει ἓνα «ὀφείλεις» πού κανεῖς δὲν θέλησε νὰ τὸ θεωρήσει πρωταρχικό: νὰ προσπαθοῦμε νὰ διατείνουμε ὡς τὸ ἀκρότατο δυνατὸ σημεῖο τὴν ἐκ βαθέων σκέψη μας, ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ σημειῶνει καὶ τὶς πιὸ παραμικρὲς παραλλαγὲς στὴ φύση καὶ τὶς πιὸ ἀνεπαίσθητες ἀλλοιώσεις στὴν ἀνθρώπινη ζωὴ.

292

Δὲν μπορεῖς νὰ ξέρεις πότε εἶναι ἡ ἀρμόδια στιγμή γιὰ νὰ δράσεις. Συνήθισε λοιπὸν νὰ ξεκινᾷς πρὶν πάρεις σῆμα ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ πρὶν σοῦ κάνει νεῦμα ἡ Ἱστορία ἀπὸ ψηλὰ ἢ ἀπὸ χαμηλὰ. Συνήθισε δηλαδὴ νὰ ριψοκινδυνεύεις.

293

Μεγάλοι ἀνάμεσα στοὺς μεγάλους : ἐκεῖνοι ποὺ
ἢ κριτικὴ — ὅταν ζοῦν — καὶ ἡ Ἱστορία — ὅταν
πεθαίνουν, — δὲν βρίσκουν καμμιά θέση κατάλ-
ληλη γιὰ τὰ τοὺς κατατάξουν.

294

Ποιούς θαυμάζω ; Ἐκείνους μόνο πού, ἐν τῷ
κόσμῳ τούτῳ, ἔχουν τὸ κέντρο τους παντοῦ
καὶ τὰ ὄριά τους πουθενά.

295

Εἶπα, σὲ μιὰν ὥρα βαθειά, παραλλάζοντας ἐπι-
κίνδυνα τὸ στίχο τοῦ Πινδάρου : « Ἔστι μοι
ἀνθρώπων ἑκατι μυρία παντᾶ κέλευθος »
(χάρη στοὺς ἀνθρώπους ἀνοίγονται ἀπὸ παν-
τοῦ μπροστά μου μύριοι δρόμοι).